

УДК 330.341:631.1

**МОЖЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ІННОВАЦІЙНОГО
ПРОВАЙДІНГУ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО
ВИРОБНИЦТВА**

Маменко О.М., д. с.-г. н., чл.-кор. НААН України, професор©
*Харківська державна зооветеринарна академія,
м. Харків, Україна*

***Резюме.** Існує нагальна необхідність вирішення питань трансферу інновацій і науковців аграрного сектору економіки турбує прикладне технологічне використання результатів власних винаходів, раціоналізаторських пропозицій, а також досягнень передового досвіду; цього також потребують всі галузі сільськогосподарського виробництва, що вимагає посилення ролі науки, перебудови структур менеджменту, поліпшення інноваційної діяльності, певної реструктуризації змісту науково-технічної діяльності, що і розглядається у запропонованій публікації.*

***Ключові слова:** аграрна наука, сільськогосподарське виробництво, ін.новації, узгоджена оцінка інновацій, формула ціни, менеджмент науково-технічної діяльності.*

Актуальність теми. Відомо, що можливості сільськогосподарського виробництва ще не використані за наявним потенціалом, а тому і потреби не задоволені і потужності не повністю задіяні, зокрема і земельні ресурси. Виникає необхідність в інтенсифікації сучасного виробництва за рахунок використання нових рішень в підвищенні родючості ґрунтів, в технології, в більш ефективних організаційних формах і методах господарювання, тобто в різних, перш за все, технологічних інноваціях і їх трансферу [6].

Інновації забезпечують конкурентоспроможність та є невід'ємною частиною підприємницької діяльності та її наукового розвитку [5].

На сучасному етапі зростає проблема трансферу інновацій і науковців всього світу турбує прикладне технологічне використання результатів своїх досліджень, особливо гострою ця проблема є для галузей сільськогосподарського виробництва, адже, як правило, це стосується всіх сфер діяльності підприємства і вимагає негайних змін у поєднаних ділянках і перебудови структур менеджменту [4].

Результати досліджень. Відомо, що інноваціями можуть бути будь-які технічні, організаційні, економічні та управлінські зміни, що відрізняються від існуючих на даному підприємстві, тому природно, що підприємства мають різну сприйнятливість до нововведень, однак вирішальне значення має прагнення підвищення техніко-економічної ефективності виробництва (за вимогами ринкової економіки) і тому «двигуном» інновації слугує творчість. Активна наукова творчість має спрямування до таких **об'єктів** інновацій: продукція (види, а також якість); матеріали; засоби виробництва; технологічні процеси; людський фактор; соціальна сфера; розвиток організації. Слід вважати, що всі зазначені об'єкти інновації мають місце в аграрному підприємстві, але ринкоформуючою основною складовою є продукція і її орієнтування на ринок залежить від таких двох чинників:

1. 1) активність ініціативи виробників (вибір потенційних покупців; 2) визначення потреб для обсягів виробництва; 3) відстеження та аналіз ринків; 4) реклама наявності продукції і її асортименту; 5) збір заявок (замовлень) на нову продукцію і інформації з попиту та про претензії; 6) розробка наступних конструктивних ідей, що користуються попитом; 7) перевірка виробничих ідей у лабораторіях наукових установ; 8) апробація виробничих інновацій за їх течією та на ринку);

2. ініціатива з боку споживачів (пропозиція з обсягів і асортименту продукції та її якості; вибір конкретного виробника; вибір інновації, що обіцяє найбільший успіх; конкретизація і трансфер інновацій за участю чи без участі оригінатора ідей) [6].

У сільському господарстві (можливо навіть більше ніж в інших галузях) інновація охоплює створення винаходів і впровадження раціоналізаторських пропозицій, а також «досягнень передового досвіду» (останнє – тиражована інновація, авторство якої вже «важко» встановити) [1; 2].

Інноваційна діяльність носить творчий характер: вона не «терпить» регламентації і централізації, а також формалізації. Яскравим прикладом цьому може бути невдала спроба створення моделі інноваційного провайдингу або намагання перетворення землі в легко розмінний ринковий товар. Однак, і провайдинг інновацій і ринок землі багато в чому визначаються як розмаїтністю так і складністю виробничо-технологічних процесів у агропромисловому комплексі. Адже і сама земля може бути різною за фізико-хімічним складом і потенціалом врожайності і на ній людство отримує (виробляє) основну кількість продуктів харчування, тобто, **землю слід розглядати як основний засіб виробництва** (включно з її здатністю постачати живим істотам природні дари) [8].

Аграрний сектор економіки дуже чутливий до інновацій, але поряд з потребою нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції постають питання її якості і собівартості і не завжди затрати приносять

високу окупність і результатом інновацій може бути тільки одне підвищення продуктивності праці, що також дуже важливо для сільських територій [3].

У цьому зв'язку виникає нагальна необхідність посилення ролі аграрної науки в розробці інновацій, як основного напрямку **стратегії менеджменту науково-технічної діяльності** у розробці і впровадженні інновацій, нових технологічних процесів при виробництві рослинної, тваринної і біотехнологічної продукції, її переробки, поліпшення якості [11].

Надзвичайно важливі завдання, але вкотре наука взагалі, і аграрна наука особливо, опиняються в умовах виживання, вкотре їй доводиться відстоювати ефективність роботи через призму прискорення науково-технічного прогресу завдяки вдалому поєднанню наукових досліджень та фінансових можливостей.

Фінансові можливості НААН в основному залежать від головного інвестора – держава Україна, - котрий часто намагається «латати дири» в бюджеті за рахунок аграрного сектору економіки в тому числі і за рахунок заощадження на фінансуванні аграрної науки. В той же час сфера виробництва, котра вже далеко не на 100% контролюється (чи – регулюється через замовлення) державою, не спрямовує відрахування на науку, а, вірніше, не купує наукові розробки, заздалегідь не сподіваючись на їх ефективність, а основні виробничі потужності науки (НААН та аграрних ВНЗ) і, в основному, це – земельні ресурси, використовуються неефективно, за що з боку основного нашого інвестора (та ж таки держава) часто звучить справедлива критика [9].

Слід визнати, що рівень досліджень в АПК не завжди відповідає вимогам, а механізм апробації і впровадження інноваційних технологій (розробок?) дуже і дуже «кульгає», що зв'язане як із низькою фаховою активністю науковців відповідних установ, так із багато-в-чому штучним (з боку держави) стримуванням активності ринку інтелектуальної продукції з агропромислового виробництва. Багато споживачів (як і державні інституції) просто звикли до безоплатного (безкоштовного) використання об'єктів інтелектуальної власності, навіть не припускаючись думки щодо ціноутворення на цей товар. В рамках АПК України цей процес розвивався і тому, що Інститут інноваційного провайдингу НААН України (власне інноваційний провайдер) зацікавлено відокремлювався (відривався) від безпосереднього виробника та штучно екстраполювався на надбудівні (рос. «настроечные») інституції (наприклад: інноваційна діяльність НААН, модель інноваційного провайдингу для МінАПП і т.п.). За великим рахунком ІП став не посередником між оригіратором ОІВ і споживачем, а діяв як власник інновації, проте не вийшов з нею за межі НААН, а влаштував чергу на ті «крихти» фінансування методології інноваційного провайдингу між

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

установами Відділення наукового супроводження інноваційного розвитку НААН України та споживачами (краще було б - покупцями) ОІВ. За 15 років існування ІІІ так і не спромігся розробити (тим більше – апробувати!) модель інноваційного провайдингу: основна причина – це відрив (відокремлення) основних засад (перш за все – ціна!) від виробника ОІВ (дійсного власника інновації).

Із 67 проектів на виконання ПНД №41 на 2014-2015 рр лише 3 віднесено до фундаментальних (дві з них – для Національної наукової с.-г.бібліотеки), решта 64 – «зациклюються» на «удосконаленні нормативно-методичних підходів...» при невиразному зв'язку з трансфером технологій, але які є (мають бути!) основним продуктом для ринку.

Головна особливість ринку інтелектуальної продукції полягає в тому, що суть ринкових операцій тут складає обмін прав власності на інтелектуальний продукт, змістом якого є нова інформація або її результат та прибуток, що розподіляється особливим способом між покупцем і продавцем. При цьому головний інтерес даної ринкової угоди складає саме прибуток, що, будучи результатом ефекту новизни (якщо така визнана юридично), набагато перевищує витрати і вкладення в його створення. Цією роллю прибутку, у свою чергу, визначається особливість процесу ціноутворення на об'єкти інтелектуальної продукції [7].

Відзначена специфіка припускає особливу юридичну форму відносин між покупцем і продавцем інтелектуальних продуктів. Ця форма визначається їхнім юридичним характером. Так, об'єкти авторського права, їхньої умови купівлі-продажу і, відповідно, передачі прав власності регулюються Законом України «Про авторське право і суміжні права», де визначаються умови використання авторських творів і правила винагороди за використання.

Порядок купівлі-продажу об'єктів промислової власності підпадає під регулюючий вплив Патентного закону України. Відповідно до цього закону взаємини покупця і продавця інтелектуальної продукції цього виду (ПВ) оформляються спеціальним юридичним документом — ліцензійною угодою. Відповідно до цього документа одна фізична або юридична особа (ліцензіатор), що володіє виключними правами на використання об'єкта промислової власності, передає іншій особі (ліцензіату) на визначених умовах право на використання об'єкта. При цьому, така операція підлягає реєстрації в Патентному відомстві і без реєстрації вважається недійсною.

При здійсненні даної угоди застосовують два види ліцензій: невиняткові і виняткові. Невиняткова ліцензія припускає, що ліцензіатор, передаючи права ліцензіату, може зберігати за собою одночасно права на укладення ліцензійних угод із третіми особами. Виняткова ліцензія припускає наявність виключних прав ліцензіата на використання об'єкта ПВ у

межах, обговорених в угоді.

Особливу групу об'єктів інтелектуальної власності складають «ноу-хау». Їхня головна відмінність від об'єктів промислової власності полягає в тому, що вони є будь-яка незапатентована технологічна інновація. Характерними ознаками «ноу-хау» є: практична застосовність у виробничій діяльності; повна або часткова конфіденційність (таємність); відсутність захисту охоронними документами. При цьому головна особливість «ноу-хау» — це знання і досвід у вигляді результатів досліджень, звітів, методики експериментів, інструкції застосування експериментального устаткування, знання і досвід в галузі розробки і застосування технічних процесів і спеціального устаткування у виді ТУ або іншої документації з виконання виробничих операцій, що забезпечують якість продукції, а також документація за умовами ціноутворення і реалізації продукції. Купівля-продаж таких видів продукції обмежена.

У рамках ліцензійних угод регламентуються також форми розрахунків між ліцензіатором і ліцензіатом, що відбивають відзначену специфіку купівлі-продажу інтелектуальної продукції в ринкових умовах.

До основних форм цих розрахунків відносяться:

1. Паушальний платіж (lump-sum payment), коли заздалегідь розрахована сума виплачується одноразово або виплатами.
2. Роялті (royalties), коли виплачувані періодично суми розраховуються в залежності від прибутку, обсягу партії або обсягу продажів (за згодою між ліцензіатом і ліцензіатором).
3. Гонорар (fee) — грошова винагорода за послуги, які робляться фахівцями, що встановлюється у виді визначеної суми.

Перераховані форми платежів можуть поєднатися між собою і включатися в процес ціноутворення, особливість якого складається в необхідності тісного співробітництва між покупцями і продавцями на всіх стадіях життєвого циклу виробленої і реалізованої продукції.

Інша особливість ринку інтелектуальної продукції полягає в особливому її характері, що виявляється не тільки у зазначених вище властивостях інтелектуальних товарів, але в цілому ряді інших факторів, що впливають на їхнє ціноутворення.

На процес ціноутворення на об'єкти інтелектуальної продукції впливають такі фактори [4; 7].

По-перше, характер наукової (інтелектуальної) праці, особливість якого полягає в тому, що він має творчо-дискретний характер, відрізняється тим, що він в остаточному підсумку створює дохід (прибуток), який багаторазово перевищує витрати на його одержання (вибуховий ефект технологічної інновації).

По-друге, характер самого інтелектуального продукту, значимість

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

якого виявляється не в звичайному, а в інформаційному ефекті, що виникає від його використання в різних областях при організації серійного виробництва.

По-третє, це обмеженість терміну дії ефекту інтелектуального продукту, що визначається тривалістю періоду морального старіння (до виникнення нової ідеї в даній області).

По-четверте, цей розподіл ефекту і, відповідно, доходів від нього між продавцями (інноваторами) і покупцями при їхній взаємній участі в створенні інтелектуального продукту. Ця особливість викликана досить тісним співробітництвом між продавцями і покупцями, пов'язаними, як правило, постійними науково-технічними відносинами і кооперативними зв'язками, що може бути оформлено як організація кластерів.

У цих умовах ціна інтелектуальної продукції звичайно виступає як договірна ціна, що є ціною ринкової інноваційної угоди [4].

При цьому на ринку інтелектуальної продукції можуть діяти не один, а декілька покупців однієї і тієї ж інтелектуальної продукції, по-різному оцінюючи свої вигоди. З цих позицій особливого значення набуває поділ ціни на ціну продавця і ціну покупця, їхня відмінність полягає в наступному.

Ціна продавця технологічної інновації розглядається ними як ціна права, яке він передає у виняткове користування покупцю. Тому продавець (інноватор або інноваційна організація) прагне не тільки відшкодувати власні витрати на створення технологічної інновації, але і максимально вигідно для себе використати ефект від нього, тобто дістати прибуток, який значно перевищує витрати. З урахуванням цієї особливості, а також з огляду на фактор науково-технічної участі й інформованості покупця, продавець буде прагнути до ціни, що включає, як мінімум, паритетну участь з покупцем у прибутку від ефекту. З урахуванням цього прагнення продавця ціна може бути побудована за такою формулою:

$$C_{\text{технологічної інновації}} = a \Pi_n^p - K,$$

де: a - коефіцієнт окупності витрат (вкладень у технологічну інновацію), що визначається продавцем, виходячи з конкретної ситуації на ринку, дослідним шляхом; Π_n^p — річний прибуток, отриманий від використання технологічної інновації; K — капіталовкладення (інвестиції в технологічну інновацію).

Ціна покупця технологічних інновацій розглядається ним у прямій залежності від його корисного ефекту, що забезпечує прибуток від його використання в серійному виробництві. При цьому покупець виходить з того, що величина одержуваної частки прибутку при узгодженні її розмірів

із продавцем повинна йому дозволити окупити витрати, пов'язані з його участю в створенні технологічної інновації, якщо таке ϵ , і витрати, пов'язані з його придбанням, співставні з майбутніми ефектами (доходами) від використання придбаної технологічної інновації для використання в серійному виробництві. Звідси формула ціни покупця буде такою:

$$C_{\text{замовника (покупця)}} = a \Pi_n^p - B_n,$$

де: a - коефіцієнт окупності; Π_n^p — річний прибуток; B_n - усі витрати, пов'язані з участю у виробництві і придбанні технологічної інновації

При домовленості між покупцем і продавцем ринкова ціна здобуває такий вигляд:

$$C_n = K_n (a \Pi_n^p - B_3),$$

де: K_n - коефіцієнт, що враховує розподіл часток продавця і покупця у прибутку; B_3 — загальні витрати на виробництво і реалізацію технологічної інновації; a – коефіцієнт окупності; Π_n^p — річний прибуток.

Апріорі, що прогрес інноваційного провайдингу може бути досягнуто при посиленні ініціативи та індивідуальної відповідальності розробника ОІВ [10].

Кожен член НААН України (включаючи почесних, іноземних та за посадою) має розробити:

Персональний план інноваційного розвитку:

- наукової діяльності галузі, за якою він був вибраний у НААН України;
- активізації роботи відділення, до персонального складу якого він входить;
- інноваційного розвитку регіону (область, зона, район), в якому працює чи за яким закріплений;
- програму власної міжнародної наукової діяльності.

Кожному галузевому відділенню НААНУ потрібно узагальнити пропозиції дійсних, почесних і іноземних членів і членів-кореспондентів, визначити і відзначити найбільш респектабельний та розробити перспективний та оперативні плани інноваційної діяльності.

Президії НААН України слід визначити найбільш прогресивних наукових діячів (включаючи тих, хто не потрапив до лав НААН) та створити реперні (ударні) групи для розробки базових конкурсних наукових тем для пріоритетних ділянок інноваційного процесу в агропромисловому виробництві.

Саме мобілізація зусиль всіх членів Академії може бути підставою

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

успішного здійснення системної перебудови наукового процесу та стратегії функціонування установ НААНУ на інноваційних засадах. Всі установи, а не тільки ІІІ.

Основу цього розвитку має складати не тільки задіяння інвестиційних ресурсів (котрих у основного інвестора – держави - обмаль), а розробка нових більш ефективних об'єктів інноваційної діяльності і їх упровадження у виробництво за рахунок ефективних технологій [6].

Надійним важелем наукового забезпечення є ґрунтовна методологія трансферу інновацій в агропромислове виробництво, що базується на:

- реалізації системи стягнення та розподілу роялті за наукоємну продукцію;
- модернізації та переоснащенні бази для забезпечення високого рівня досліджень та конкурентноспроможності продукції; сертифікації на рівні УкрСЕПРО та ISO;
- активному формуванні спеціальних фондів наукових установ для щорічного спрямування значних фінансових ресурсів на розвиток науки;
- задіянні системи внутрішніх грантів з реалізації інноваційно перспективних та стратегічно важливих наукових проектів;
- використанні системи трирівневого маркетингу, на основі якої функціонує маркетинговий вузол;
- в рамках забезпечення трансферу інновацій проведення аналізу і оцінки складових формування і функціонування ринку ОІВ;
- створення відповідних галузевих асоціацій, технопарків, наукових парків, кластерів, відповідних творчих науково-виробничих колективів;
- здійснення оцінки та постановки на облік нематеріальних активів та капіталізації наукоємної продукції (в якості закінченого та інвестиційно привабливого товару), динамічного здійснення підвищення рівня маркетингової та інноваційно-інвестиційної грамотності і фахового рівня розробників та адаптерів і медіаторів;
- забезпеченні формування дієвих мотиваційних механізмів інноваційного процесу та інтелектуально-інноваційного середовища установи, задіянні механізмів матеріального та іміджевого заохочення, включаючи премії фондів видатних вчених;
- оперативному інформаційному забезпеченні, системному проведенні круглих столів, Всеукраїнських нарад, конференцій, семінарів, майстер-класів та тренінгів;
- підготовці кадрів, створенні філій ВНЗ, використанні ОІВ в навчальному процесі у вигляді «екстеншн – кейс – стаді», «екстеншн – кейс – екшн»;
- міжнародній науковій та діловій співпраці;
- логістиці та SWOT – аналізі трансферу інновацій в процесі рефінансування науки.

Наука, а особливо аграрна, так як ніяка інша галузь, вимагає стабільності і така самоврядна структура має бути захищена від політичних «штурмів» і перш за все стійкістю колективу, тобто остаточні рішення мають

ухвалювати загальні збори Академії.

Доцільно побажати нам всім міцного здоров'я і наснаги для боротьби, але боротьби не за формалізоване лідерство, не за «самопрославлення», як це інколи мало місце, а боротьби за кращу ідею, за триумф альтернативної але найбільш створювальної (російською мовою – «созидательной») ідеї.

В цьому контексті є ще багато проблем і їх вирішенню не сприяє існуюча система, зокрема і в питанні визначення актуальності наукових ідей, тобто формування тематики наукових досліджень (застарілість, відірваність, дублювання і т.п.).

Перш за все заслуговує критики дотримання статутної вимоги стосовно самостійного визначення тематики досліджень – тут є істотні недоліки з точки зору новизни та методичного забезпечення, включаючи кадрове та лабораторне. Крім того, не повністю сформований, функціонально не забезпечений та ефективно не використаний інститут експертів наукових досліджень, необхідність його підпорядкованості виключно загальним зборам, його право відсторонення тем, що не мають актуальності, заборону дублювання та плагіату, його вміння порадити і допомогти у вирішенні тем.

На наш погляд в Академії має бути віце-президент, котрий за досвідом і фаховістю може очолити незалежну міжвідомчу експертну раду за такої структури:

- 1) 52% - члени НААН, переважно працівники ВНЗ;
- 2) 24% - працівники Мінагрополітики, котрі переймаються науковими проблемами АПК; народні депутати – аграрники;
- 3) 24% - лідери виробничої сфери АПК.

Тобто, має бути творчий союз науковців, керівників і виробничників АПК на чолі з незалежним керівним органом:

Міжвідомча незалежна науково-методична аграрна рада (НМАР). В цьому зв'язку (і не тільки) доцільно для Почесних членів НААН України як для тих, хто ввійде до складу НМАР, так і для решти, призначити гонорар, що за розміром прирівнюється до суми гонорару члена-кореспондента НААНУ, за умови, що чисельність Почесних членів НААНУ не перевищуватиме 10% загальної чисельності членів НААНУ, тобто не більше 21.

НМАР діє в тісному контакті з НААНУ і МінАП і її робота націлюється на проведення конкурсів наукових тем і виконавців державних, приватних і міжнародних (іноземних) грантів, на комплексні інноваційні і галузеві технологічні проекти з моделями інноваційного провайдингу на основі узгодженої з виробником та оригінатором ціни інноваційної розробки; координацію роботи галузевих методичних центрів; створення і роботу по-

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

тужних сучасних галузево-зональних лабораторій (центрів); роботу центрів матеріально-технічного забезпечення досліджень (зооветпостач, хіміреактиви, праймери, прилади і т.п.).

Висновки і пропозиції. В цілому ж по НААНУ слід вжити заходів по зміцненню самоврядності установи, демократизації її діяльності, децентралізації, деполітизації, для чого:

- заборонити керівникам установ і їх підрозділів бути членами будь-яких політичних партій і об'єднань;
- разом з МінАП створити пакет грантів для інноваційних технологій в АПК (на конкурсній основі);
- Президії НААНУ надавати постійно оновлювану інформацію в ЗМІ та на своєму сайті про наявність конкурсних посад в мережі НААНУ;
- провести роботу по досягненню рівня фінансування науки обсягом не менше 2% від ВВП та привести у відповідність від вартості реалізації продукції сільського господарства;
- забезпечити підзвітність фінансових відділів і прозорість рішень адміністративних установ НААНУ для публічної відповідальності перед науковою громадськістю та населенням, що працює в аграрному секторі економіки;
- створити всеукраїнський та регіональні наукові аграрні антикорупційні комітети, які будуть слідкувати за додержанням законності установами НААНУ і МінАП;
- розробити і запровадити в мережі Академії систему регулярного і прозорого анонімного та відкритого оцінювання наукових проектів та результатів упровадження розробок у виробництво;
- забезпечити відкритий доступ (з розміщенням онлайн) до всіх кандидатських і докторських дисертацій і проведення переакредитації дійсних кандидатів і докторів наук;
- визнати несумісною посаду керівника установи з посадою завідувача відділом чи лабораторією;
- створити дієві низові механізми негайного відкликання працівників Міністерства аграрної політики і продовольства, Президента, віце – президентів та академіків-секретарів НААНУ, начальників відділів та управлінь Президії за ініціативи трудових колективів, тобто запровадити процедуру імпичменту;
- задіяти механізми та процедуру позбавлення академічних звань, наукових ступенів та посад за грубі порушення законів, за фальсифікацію та плагіат, за аморальність та порушення прав іншої людини;
- доповнити статтю 34 Статуту НААНУ таким реченням: «Президент НААНУ повинен мати повну вищу аграрну освіту»; і статтю 35: «Віце-президент, головний вчений секретар та академіки-секретарі галузевих відділень повинні мати повну вищу аграрну освіту (а академіки-секретарі, крім цього, і науковий ступінь відповідного фаху)».

Список використаних джерел літератури

1. Маменко А.М. Формирование, прогнозирование и методы оценки качества мясной продукции животных / А.М. Маменко, В.Н. Кандыба,

- Н.И. Бугаёв // Монографія. – Харків: РИП «Оригінал». – 1988. – 256 с.
2. Маменко О.М. Ефективність потокової системи виробництва яловичини в спецгоспах Обухівського району Київської області / О.М. Маменко, В.Г. Кебко, В.Г. Найденко, О.В. Шатько, І. В. Катюжинська // «Вісник сільськогосподарської науки». – Київ : «Урожай» №11. – 1988. – С. 29 – 33.
3. Кебко В.Г. Ефективність відгодівлі худоби при балансуванні раціонів за деталізованими нормами годівлі / В.Г. Кебко, О.М. Маменко, О.В. Шатько // «Вісник аграрної науки» №9 (розділ економіка: виробник – ринок - споживач). – Київ. – 1995. – С. 29 – 34.
4. Андросова О.Ф., Череп А.В. Трансфер технологій як інструмент інноваційної діяльності // Монографія. – К. : Кондор. – 2007. – 356 с. (с.36 – 44; 185 – 195; 266 - 314).
5. Маменко О.М. Перспективи інноваційно-технологічного забезпечення розвитку тваринництва / О.М. Маменко, В.В. Россоха // «Вісник аграрної науки» №3. – Київ. – 2008. – С. 57 – 61.
6. Кириченко В.В., Тимчук В.М. Методологія трансферу інновацій в агропромислове виробництво / Наукове видання. – Х. – 2009. – 230 с. (с. 72 – 78; 129 – 132; 104 - 108).
7. Уколов В.Ф. Инновационный менеджмент в государственной сфере и бизнесе: учебник для вузов / В.Ф. Уколов, В.А. Галайда, С.С. Мазин. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика». – 2009. – 400 с. (с. 27 – 31; 264 – 272; 375 - 389).
8. Маменко А. М. Инновационные процессы природопользования и их экологическое содержание / А. М. Маменко, С. В. Портянник // «Ефективні технології та менеджмент у тваринництві». – Вип. 20 (2). – ХДЗВА. – Харків. – 2010. – С. 80 – 93.
9. Маменко О.М. Інноваційні технології розвитку тваринництва // Вісник Центру наукового забезпечення АПВ Харківської області. – Вип. 16. – Харків. – 2014. – С. 305 – 313.
10. Походня Г.С. Инновационные технологии использования нетрадиционных кормов при производстве сельскохозяйственной продукции / Г.С. Походня, А.В. Ковригин, А.М. Маменко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб.наук.праць ХДЗВА : серія «Сільськогосподарські науки». – Вип.31, ч.1. – Х. – 2015. – С.166 – 173.
11. Кавардаков В.Я. Система методов и механизмов управления технологическим развитием животноводства при использовании био- и нанотехнологий / В.Я. Кавардаков, В.А. Баранников, И.А. Семенов, А.М. Маменко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць ХДЗВА: серія «Сільськогосподарські науки». – Вип.31, ч.1. – Х. – 2015. – С.290 – 298.

ВОЗМОЖНОСТИ РАЗРЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ИННОВАЦИОННОГО
ПРОВАЙДИНГА ДЛЯ РАЗВИТИЯ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО
ПРОИЗВОДСТВА

Маменко А.М., д. с.-х. н., чл.-кор. НААН Украины, профессор
Харьковская государственная зооветеринарная академия,
г. Харьков, Украина

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы о том, что возможности сельскохозяйственного производства по существующему его потенциалу использованы далеко ещё не полностью и в этой связи остаются незадействованными производственные мощности, следовательно, не удовлетворены потребности в продуктах питания и в сырье для промышленности. Существует необходимость в интенсификации современного аграрного производства за счёт применения новых организационно-технологических решений в том числе и повышения эффективности трансфера инноваций.

Показано, что в рыночных условиях инновационный провайдинг зависит от многих факторов, в том числе и от: активности инициативы производителя сельхозпродукции; определения потребности для объёмов производства; обследования и анализа рынка; рекламы о наличии продукции в ассортименте; сбора заявок на продукцию; разработки системы внедрения моделей инновационной деятельности; проверки (апробации) научных разработок; направление разработок по течению их сбыта на рынках; локальное и глобальное распределение товара для его сбыта.

Активная работа разработчика инноваций должна опираться на инициативу со стороны потребителей по объёму и ассортименту продукции и её качества, которая основывается на выборе производителя, конкретной инновации. При этом весьма целесообразно непосредственное участие оригинатора объекта индивидуальной собственности или, при обоснованной необходимости, добросовестного посредника.

В аграрном секторе экономики крайне необходим системный подход к развитию всех отраслей; в согласовании интересов всех субъектов предпринимательства в научном обосновании приоритетов инновационной деятельности; в конструктивном подходе; в ресурсном сбалансировании; в предусмотрении альтернативных вариантов; в соблюдении инновационной стратегии развития отраслей; в обеспечении качества продукции; в интеграции разных технологий; во вхождении в международное пространство.

В статье рассматривается необходимость усиления роли аграрной науки в разработке инноваций как основного направления стратегии менеджмента научно-технической деятельности, то есть, в разработке и внедрении эффективности разработок, новых форм, а также новых технологических процессов при производстве растительной, животноводческой и

биотехнологической продукции, её переработки и улучшении качества.

В этой связи предлагается создание межведомственного (Минагрополитики и Агроакадемия) независимого научно-методического совета, системы удержания роялти, формирования спецфондов развития научно-производственной деятельности, системы внутренних грантов, системы трёхуровневого маркетинга, создание новых форм сотрудничества, предлагается механизм определения согласованной между оригинатором разработки и потребителем цены на инновацию, в статье приводятся соответствующие формулы расчётов.

Делается акцент на распределении эффекта и, соответственно, прибыли между продавцами (инноваторами) и покупателями при их взаимном участии в создании интеллектуального продукта, что может быть достигнуто при постоянных научно-технических отношениях и кооперационных связях, что может представлять как организацию кластеров, где цена интеллектуальной продукции есть договорной и ценою рыночного инновационного договора.

В статье также приводятся предложения по улучшению структуры аграрной науки и её политической независимости.

Ключевые слова: аграрная наука, сельскохозяйственное производство, инновации, согласованная оценка инноваций, формула цены, менеджмент научно-технической деятельности.

OPPORTUNITIES OF SOLVING A PROBLEM OF INNOVATION PROVIDING IN AGRO-INDUSTRY DEVELOPMENT

Mamenko A.M., Doctor of Agricultural Science, Associate Member of National Academy of Agricultural Science of Ukraine, Professor of Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv, Ukraine

Abstract. In this article the author reviews issues of opportunities of the agricultural industry which are far from being used to the full extent when compared to the existing potential of the industry; due to this fact, production capacities remain unused and, thus, needs in food products and raw materials for production processes are not satisfied. Therefore, there is a necessity for intensification of the current agrarian production by implementing innovative organizational and engineering solutions including improvement of innovation transfer efficiency.

As it is shown here, under market conditions innovative providing depends on multiple factors including the following: initiative potency of an agricultural manufacturer: estimation of needs for volume of production; market research and analysis; advertising of availability of products in assortment; development of innovation activity model implementation system; verification (approbation) of scientific developments; getting developments on track of their

market sales; local and global product distribution for sale.

Active work of an innovation developer shall derive support from consumers' initiative which is based on the choice of a specific innovation made by a manufacturer, taking into consideration the volume and assortment of products, as well as their quality. At the same time, it seems quite reasonable that the originator of an item of intellectual property or a bona fide agent, as appropriate, will participate in the process directly.

In the agrarian sector of the economy there is a crucial need in system approach to development of all the industries, in correlation of interests of all business entities in a scientific basis for innovative activity priorities; in an affirmative approach; in resource balancing; in making provisions for alternative options; in observing innovative industry development strategies, in ensuring product quality; in integration of various technologies and engineering processes; in ensuring entrance to global economic space.

In this article the author reviews a necessity for enhancement of the role the agrarian science plays in innovation development as a major line of scientific and engineering activity management strategy, i.e. in development and implementation of efficiency developments, of novel types and novel engineering processes for plant-based, livestock and biotechnological products, their processing and quality improvement.

With this regard it is proposed here to establish an interdepartmental (involving the Ministry of Agricultural Policy and Agricultural Academy) independent scientific and guidance council, to develop a royalty retention system, to organize special purpose funds for development of scientific and production activity, to work out an internal grants system, a three level marketing system, novel types of collaboration. Furthermore, the author proposes a procedure of determination of a price of innovation which is agreed between the development originator and consumer. All relative formulas of calculations are given here.

The author emphasizes distribution of the effect and, thus, of the profit between sellers (innovators) and customers with their mutual participation in creation of an intellectual product which can be achieved by means of maintaining continuous scientific and engineering relations and co-operational connections that can be represented as an organization of clusters in which the price of intellectual products is negotiable and equals the market innovation contract price.

The author also makes proposals on improvement of the agrarian science structure and its political independence.

Key words: agrarian science; agricultural production; innovations; agreed innovation assessment; price formula; scientific and engineering activity management.
